

De Groene Belg 1441

Onafhankelijk Belgisch e-zine – 28/7/2017 – 7 pagina's

ESSAY/OPINIE

Grensoverschrijdende rokjes:

'Why don't we do it in the road' ?

Geslacht of macht?

Eddy Bonte, 26/12/2017

Inleiding

Mannen die “flirterige” sms’jes versturen, wordt “grensoverschrijdend gedrag” verweten. Vrouwen die “te korte” rokjes dragen, worden voor hoer versleten en vertonen blijkbaar ook een vorm van “grensoverschrijdend gedrag”. Twee casus van “grensoverschrijdend gedrag” die mannen en vrouwen tegen elkaar opzetten, terwijl de kern van de zaak niet draait om geslacht, maar om macht. Om maar te zeggen dat het begrip “grensoverschrijdend” onbruikbaar is. Bovendien: is het niet vreemd dat grenzen overschrijden wordt bejubeld en aangeprezen, tenzij het om moraal gaat?

1 De wet is goed uitgerust

Slagen en verwondingen, huishoudelijk geweld, verkrachting, smaad, laster, eerroof, aantasting van de eerbaarheid van een persoon, handtastelijkheden, et cetera: de wetgever hanteert een geschakeerde reeks begrippen die ontoelaatbare gedragingen definiëren. Deze gedragingen zijn ontoelaatbaar omdat ze intermenselijke verhoudingen in vrijheid en gelijkheid verhinderen of vernietigen. Net daarom zijn deze begrippen ook werkzaam. Ook al is het niet echt mogelijk om een evoluerend en verscheiden begrip als ‘goed gedrag’ sluitend te bepalen – hoeveel ouders hebben al niet eens geruzied over de ‘pedagogische tik’ – over de ontoelaatbaarheid van gebroken ribben, verkrachting, dwingelandij, vernedering en manipulatie, hoeft geen twijfel te bestaan.

2 Grensoverschrijdend gedrag: onbruikbaar

“Grensoverschrijdend gedrag” echter, hoort niet bij dat begrippenapparaat.

2.1. Niet werkzaam

Om te beginnen, is “grensoverschrijdend” geen werkzame categorie. Het is niet duidelijk waar de grens ligt en wanneer ze wordt overschreden, om de zeer eenvoudige reden dat elke aanklager zijn eigen grens trekt op unilaterale wijze. Het resultaat: verwarring en uiteindelijk willekeur. Laten we een voorbeeld nemen: de “flirterige” sms’jes van Bart De Pauw. Kan iemand mij zeggen wat dat eigenlijk is, een “flirterig” sms’je? Of, anders gezegd: een niet-flirterig sms’je? Of, anders gezegd: de grens waar niet-flirterig overgaat in flirterig? Wordt de overschrijding uitgedrukt in intensiteit, zoals woordenschat, of kwantiteit? Hoeveel sms’en is “te veel”?

2.2. Mijn grens = de grens

De aanklager stelt zich niet tevreden met zijn grens, integendeel: zijn grens moet worden veralgemeend tot de grens waaraan iedereen is onderworpen. Gezien het enorme aantal unilateraal uitroepbare grenzen, ontstaat een onontwarbaar kluwen. Paradoxaal genoeg, valt uiteindelijk geen eenduidige grens meer te bekenen.

2.3. De verkenning

Dat onmogelijk uit te maken valt vanaf welk punt “flirterig” buiten de grenzen valt, is niet enkel een kwestie van werkzaamheid. In tegenstelling tot, bijvoorbeeld, gedwongen seks, is flirten niet bedoeld om intermenselijke relaties te verhinderen of te degraderen door ongelijke behandeling of vrijheidsberoving. Integendeel zelfs, een verhouding start met verkennen, zoals flirten, aanrakingen en pogingen om contact tot stand te brengen.

Men kan ‘your flat or mine?’ appreciëren, negeren of afwijzen. Een aanraking kan overkomen als intimiderend of ongewenst - maar evengoed als grappig en aardig. Hoe kan men een verhouding van vriendschap, liefde, lichamelijke en seksualiteit uitbouwen zonder experimenten en pogingen, met het risico een keer “te ver” te gaan – althans in de ogen van de andere, die ook maar de grens van de andere aan het verkennen is?

Mee doen, aanvaarden, wachten, weigeren: elkaar verkennen bestaat uit een bijzonder ingewikkelde reeks verhoudingen waarover enkel de betrokkenen kunnen oordelen. Men kan een blauwtje oplopen of een klets in zijn gezicht krijgen, maar een handleiding met juridische consequenties is in elk geval illusoir.

Zo blijkt ook uit het debat dat de Fransen voeren over “l’âge du consentement sexuel” – de leeftijd waarop seksuele omgang als aanvaardbaar wordt beschouwd en dus buiten de strafwet valt. Le Monde kopte terecht “un débat piégé”, met als ondertitel “13, 14 ou 15 ans? Gynécos et psys estiment difficile de fixer un seuil rigide, ce que devra faire le Parlement (21/12/2017, p. 12).

Men zou in al deze drukte haast vergeten dat België op aangeven van minister Milquet in 2014 een supplementaire wet op het antiseksisme goedkeurde. Die flopte, zoals te voorzien was.

2.4. Loze term

Omdat “grensoverschrijdend” een nieuwe term is, wekt ze meteen de indruk iets noodzakelijks en dringends toe te voegen, gaten in de wet te dichten bijvoorbeeld. Dit is echter een holle, loze term. Zowat alle aanklachten die via #metoo worden verspreid, bijvoorbeeld, vallen perfect binnen de vigerende reglementering en wetgeving.

De rest van de aanklachten, type ongevraagde kus, kan onmogelijk worden gevat door wetboeken en rechtbanken, tenzij we versneld de dictatuur willen invoeren. Er wordt niet beter of sneller recht gesproken door subcategorieën toe te voegen, wel integendeel.

Als de grondwet en de wet op racisme en discriminatie niet voldoen, wat verwachten we dan nog méér van een doelgroepenwet, zoals die op het antisemitisme?

Het vervolg is gekend: meer doelgroepwetten, zoals die over islamofobie. En meer terminologie die enkel de indruk wekt preciezer op te treden, zoals de “judéophobie”, zelfs “la nouvelle judéophobie” van Pierre-André Taguieff, bovenop het antisemitisme, antizionisme, anti-judaïsme, ... Stapelrecht.

3 Politiek correct is hypocriet en repressief

Door de onduidelijkheid, de onwerkzaamheid en het amalgaam, kan “grensoverschrijdend” enkel worden afgedwongen door zo hard en zo breed mogelijk op te treden: deels uit overtuiging, grotendeels uit voorzichtigheid en lafheid.

Zo rollen er tallenkante koppen voor een onsamenhangende reeks “overschrijdingen”, waarbij de beproefde categorieën van ontoelaatbaarheid, zoals lichamelijke agressie, worden vermengd met mistige en onwerkzame noties zoals flirten, een aanraking en het nieuwmodische “microgeweld”. Is het billenkletsen of bittere tranen laten, wanneer de kus van de Prins aan Doornroosje als seksueel misbruik wordt beschouwd? Als de spreekwoordelijke “hand op de schouder” tot gerechtelijke vervolging en ontslag kan leiden, welke straf geldt dan voor waarlijk misbruik? Als de strafmaat zoek is, ondervinden ware slachtoffers daar enkel nadeel van.

We bevinden ons hier niet voor niets in een politiek correcte, dit wil zeggen hypocriete context. De mechanismen die er aan ten grondslag liggen, werden magistraal in kaart gebracht door de psychiater Ronald D. Laing in zijn boekje “Knots”: knopen, in casu onontwarbare knopen [1a,b].

Laing parafraserend, krijgt men dan redeneringen zoals:

“ik denk dat zij denkt dat aanraken niet correct is;

daarom raak ik haar niet aan;

omdat ik haar niet aanraak, raakt zij mij niet aan;

zij denkt dat ik denk dat ik haar correct vind;

en ik denk dat zij denkt dat wat ik denk correct is”.

Enzovoorts. Met als enige probleem dat één van beiden, zo niet beiden, op een aanraking zit te wachten.

Deze moraal is repressief omdat ze de ervaring verbiedt (preventief) of vernietigt (als bestraffing). Deze moraal is hypocriet omdat wordt verboden wat zich sowieso weer zal voordoen: ervaring opdoen om zijn gedrag te kunnen richten, is normaal, noodzakelijk en onontkoombaar.

Kunnen we ons gedrag niet sturen door persoonlijke ervaringen, dan treden ernstige stoornissen op en kunnen we ons enkel laten leiden door het dictaat van het geloof, de pater familias of de “traditie”.

Het belet niet dat sommige “opinion makers” zinnens zijn om elke mogelijke ervaring te fnuiken, zo Sylvie Kaufmann die ook de Latijnse “culture de la séduction” verwerpt als een methodiek van “les porcs” – de mannen dus [1BIS].

Hieruit volgt een hypocriet zwijgen. Om hypocrisie aanvaardbaar en operatief te maken, gaat er een objectief-wetenschappelijk laagje vernis overheen: er komt een nieuwe benaming (“grensoverschrijdend”) die een nieuwe categorie suggereert.

De codificatie van de bureaucratie volgt dan vanzelf. Eenmaal dat stadium bereikt, is het debat gesloten en wordt elke subjectieve verkenning een objectieve overtreding. Geen wonder dus dat anonimiteit, verklikking en afrekeningen als aanvaardbare methodes gelden. Zo kan men grensoverschrijdend gedrag nu ook melden met een formulier [2]. Of een “app” natuurlijk.

4 Macht, niet geslacht

Dwang, machtsmisbruik en geweld zijn uiteraard nooit goed te praten. Nooit. Dat weinig of laat wordt gereageerd op ontoelaatbaar gedrag, heeft in wezen te maken met de hiërarchische context: hoe klaag je als ondergeschikte of onderdrukte machtsmisbruik aan?

Nu is dat geen typisch probleem voor de verhouding man-vrouw, maar voor alle situaties waarin wordt gepoogd om de wet af te dwingen van hen die de wetten maken en geacht worden ze te bewaken – en derhalve de eerste kunnen zijn om ze te overtreden. Dat meer vrouwen dan mannen zich in ondergeschikte posities bevinden, is geen reden om mannen en vrouwen tegen elkaar op te zetten. De kern van de zaak is niet het geslacht, maar de macht. Beter zou men samen machtsstructuren aanklagen en tegenmacht uitbouwen.

5 Lichamelijke taboe

Natuurlijk is het geen toeval dat “grensoverschrijdend gedrag” verwijst naar lichamelijke. Lichamelijke blijft een immens probleem in christelijke, joodse en islamitische culturen – en dus ook in Vlaanderen. De christelijke, islamitische en joodse moraal vreest en veroordeelt wat des vlezes is, met bloot en seks als toppunt. Borsten en penissen worden in onze beeldcultuur nog volop gecensureerd, zoals ‘fuck’ vervangen wordt door sterretjes (‘f***’) of een biep. Bij kunsttentoonstellingen met bloot, hoort sinds enkele jaren – opnieuw - een waarschuwing. Als ze al niet vooraf worden gecensureerd.

De christelijke, islamitische en joodse moraal, die een moraal van mannen aan de macht symboliseert, zijn het roerend eens: de vrouw is tegelijk onrein en heilig. Vrouwen zijn onrein in essentie, maar heilig als moeder. De te begeren vrouw is een hoer, de heilige vrouw is een moeder, de moeder is geen te begeren vrouw. Nogal wat Vlaamse vrouwen blijven zich identificeren met de Heilige Maagd Maria. Niet alleen werd Maria bezwangerd zonder grensoverschrijdend gedrag, ze is ook een icoon van het lijden. Een heilige en lijdende figuur als Maria past perfect in het politiek correcte plaatje van aanklagers die zichzelf vooral als onschuldig slachtoffer zien. We zijn niet verwonderd dat uitgerekend een katholieke Vlaamse hogeschool bij heteroseksuele koppels peilde naar psychopathische trekken bij de man versus het relationeel welbevinden bij de vrouw [3].

6 Grensoverschrijdende vrouwen

Eigenlijk weten we al lang dat “grensoverschrijdend” een waardeloos begrip is, omdat bepaalde mannen het principe al heel lang toepassen op vrouwen. In “bepaalde wijken” van Rijsel en Parijs, maar evengoed in Brussel, worden vrouwen met te korte rokjes lastig gevallen, uitgekafferd en voor hoer versleten. In die “bepaalde wijken” zijn het namelijk de te korte rokken die als grensoverschrijdend worden beschouwd [4a,b].

Macht en hiërarchie speelt op dubbele wijze de rol van ‘prime mover’. Vooreerst, zijn mannen er per definitie baas over de vrouw. In groep, palmen deze mannen niet enkel hun wijk, maar ook grote delen van de openbare ruimte in. Vanuit die dubbele positie bepalen zij eenzijdig wie hun grenzen overschrijdt. En dat zijn niet alleen kortgerokte vrouwen, maar evengoed homo’s. Hun grens is de grens. Unilateraal uitgeroepen, maar onwrikbaar waar. Heel wat vrouwen durven zo niet meer op straat komen en hebben hun rok ingeruild voor een jeans of een jogging – die bedekt dan ook meteen mogelijk choquerende bosten (die wel heilig zijn indien gebruikt om te zogen).

Overigens, hoe kort is te kort?

Het valt op dat de politiek correcte waakhonden hun fantasie en frustraties de vrije loop laten bij Hollywoodsterren en schalkse BV's, maar niet wensen te zien wat er onder hun neus gebeurt in minder glitterachtige omstandigheden: dat mannen van "bepaalde wijken" in het openbaar, op straat, in de metro of het buurtpark, vrij mogen bepalen wat grensoverschrijdend gedrag is en zich gerechtigd voelen om op te treden om de grens daar te trekken waar zij willen.

De Witte Freulen die oordelen dat de kus van de Prins aan Doornroosje onoirbaar is [5], bevinden zich in goed gezelschap: ze strijden zij aan zij met de verdedigers van hoofddoeken en burka's, patriarchen, repressieve mannen opgetrokken uit dominantie en angst (maar dat is eigenlijk geen nieuws sinds bepaalde "feministen" zich ontfermen over hun bedekte zusters).

7 Parallel

De parallel tussen politiek correct en de genoemde religies, is frapperend. Volgens die religieuze ideologieën, is de vrouw per definitie, in wezen schuldig. Bij politiek correct, is de vrouw per definitie onschuldig.

In beide denksferen worden vrouwen dus ontdaan van verantwoordelijkheid en bepaalde menselijke trekken. Een klassiek geval van 'Verdinglichung'. Een categorie burgers per definitie schuldig of onschuldig verklaren, is bovendien juridische onzin [6].

8 Why don't we do it in the road?

Is het niet vreemd dat grensoverschrijdend overal wordt aangeprezen als een voorbeeld van vooruitgang en openheid, uitgezonderd in de moraal? Ik wil daarom herinneren aan een liedje van The Beatles, waarvan de titel bestaat uit een retorische vraag, een vraag naar de praktijk die voortvloeit uit de principes van vrije liefde en een open moraal: *Why Don't We Do It in The Road?* [7].

Waarom bedrijven we de liefde niet op straat, in het openbaar? Ja, waarom niet eigenlijk?

© Eddy Bonte

NOTEN

[1a] Ronald D. Laing: *Knots* (1970). Nederlands vertaling: "Toestanden", Boom, 1970.

[1b] <https://verbodengeschriften.nl/html/over-ronald-david-laing-de-strategie-van-de-geest.html>.

[1BIS] Sylvie Kaufmann: "2017, #metoo et les porcs", *Le Monde*, 21/12/2017.

[2] <https://www.zorg-en-gezondheid.be/formulier-seksueel-grensoverschrijdend-gedrag-melden>.

[3] <https://www.demorgen.be/tvmedia/de-psychopaat-papa-geen-gruwelkelders-wel-psychische-terreur-bf1dd7df>

[4a] Élisabeth Badinter : "Allez mettre une jupe dans certains quartiers !" http://www.lepoint.fr/societe/elisabeth-badinter-allez-mettre-une-jupe-dans-certains-quartiers-01-06-2017-2131907_23.php .

[4b] <https://www.dreuz.info/2017/07/02/a-lille-des-femmes-aussi-ont-peur-de-sortir-dans-les-rues/>

[5] Dit “seksueel misbruik” is aangekaart door de voorzitter van de Britse vereniging voor PR en communicatie: <https://www.communicatieonline.nl/nieuws/voorzitter-pr-beroepsvereniging-wil-ban-op-doorroosje-wegens-ongevraagde-kus-prins>

[6] In het begin van deze tekst, schreven we dat over ontoelaatbaarheid van gebroken ribben, verkrachting, dwingelandij, vernedering en manipulatie, geen twijfel hoeft te bestaan. We zouden moeten toevoegen: “nu” en “bij ons”.

Inderdaad: we zijn er ons blijkbaar niet meer van bewust dat slachtoffers (incl. de beledigden, de aanklagers, de verliezers e tutti quanti) tot voort kort niet met empathie, maar met argwaan werden bekeken. Dat ze veeleer werden verdacht i.p.v. vooraf geëxcuseerd. Dat hen terdege om rekenschap werd gevraagd.

Over die vrij recente omkering van onze attitude en gevoeligheid – en dus van onze waarden – handelt “Survivre à tout prix? Essai sur l’honneur, la résistance et le salut de nos âmes” van de Belg Jean-Michel Chaumont, verbonden aan de FNRS en de UCL.

Zijn thesis luidt niet dat het goed staat om slachtoffers en verliezers (denk aan verslagen militairen) na te trappen of de eerwraak gestand te houden, maar wel dat de vroegere gestrengheid was bedoeld om het waardesysteem van een gemeenschap en de individuele verantwoordelijkheid intact te houden. Anders gezegd: een gemeenschap komt in het gedrang als individuen elke prijs veil hebben voor hun eigen overleving en niet voor die der gemeenschap. Communistische militanten die folterpraktijken van de Nazi’s hadden doorstaan, werden door hun partijgenoten hard aan de tand gevoeld; idem dito de leden van de ‘Sonderkommandos’ die de kampen hadden overleefd. (Recensie van Roger-Pol Droit in ‘Le Monde des Livres’ van 17 november 2017).

[7] Het nummer bestaat uit twee zinnen: ‘Why don’t we do it in The road?’ / ‘No-one will be watching us’ (van de ZLP uit 1968, bekend als ‘The White Album’).

De Groene Belg is een onafhankelijke uitgave van vzw Mediadoc. Voor alle correspondentie:
mediadoc.diva@skynet.be